

УДК 37.091.27

М. Сюравичк,
заступник директора з питань
зовнішнього незалежного оцінювання
та моніторингу якості освіти,
комунальний заклад «Житомирський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»
Житомирської обласної ради

Н. Кравчук,
завідувач лабораторії освітнього адміністрування,
комунальний заклад «Житомирський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»
Житомирської обласної ради

Т. Мастеркова,
методист лабораторії освітнього адміністрування,
комунальний заклад «Житомирський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»
Житомирської обласної ради

Конкурс: змагання чи фестиваль професійної майстерності

Оновленому суспільству потрібні кваліфіковані фахівці, здатні швидко та ефективно розв'язувати соціально-професійні завдання. Це так само безперервно змінює якість і умови професійної діяльності працівників будь-якої галузі, змушуючи їх протягом всього життя неодноразово освоювати нові способи та види діяльності в професії, підвищувати рівень кваліфікації та освіти, оперативного оновлювати свої знання, гнучко орієнтуючись в безперервно мінливому професійному середовищі.

У цих умовах оновлюються професійні вимоги до педагога, зокрема переноситься акцент з професійних знань на рівень професійних компетентностей і суб'єктивної позиції щодо здійснення професійної діяльності.

Щоб бути успішним і конкурентоздатним у своїй професії, фахівець повинен володіти певними особистісними якостями – бути готовим до будь-яких змін, вміти швидко і ефективно адаптуватися до нових умов та вимог, тобто бути професійно мобільним. Професійна мобільність учителя визначається його реакцією на виклики сучасного світу, готовністю використовувати критичне мислення з метою самовдосконалення в професії. Одним із шляхів професійного самовдосконалення є конкурси педагогічної майстерності.

Конкурентоздатний фахівець – це не тільки компетентний і висококваліфікований працівник, а насамперед особистість, яка володіє навичками нестандартного, гнучкого мислення, готова до постійного професійного зростання, здатна до самоорганізації, самоактуалізації, а значить, до самореалізації.

Провідною формою вдосконалення професійної компетентності педагога є самоосвіта, яка полягає в узагальненні власного досвіду шляхом цілеспрямованої системної роботи та оновленні й поглибленні знань.

Нові освітні технології, можливості цифрових технологій та засобів сприяють поступовому зміщенню співвідношення «освіта – самоосвіта» до домінування самоосвіти.

Самоосвітня діяльність педагога включає: підбір раціональних форм та засобів засвоєння і збереження інформації; аналіз узагальненого власного та колективного досвіду; поступове освоєння системи методів дослідницької та експериментальної діяльності тощо.

Згідно з Законом України «Про освіту» педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані постійно підвищувати професійний і загальнокультурний рівні, педагогічну майстерність.

Фахові педагогічні змагання, конкурси фахової майстерності, у порівнянні з іншими видами методичного супроводу зростання професійної компетентності педагога, найбільш ефективно сприяють формуванню власного досвіду вчителя, розвитку творчого потенціалу, зумовлюють майбутнє кваліфікаційне зростання фахівця, окреслюють перспективи професійної кар'єри.

Аналіз наукової літератури виявив, що проблема розвитку професійної компетентності педагогів за результатами участі у конкурсах фахової майстерності розглядалась лише в окремих аспектах: як науково-методичний супровід учасників Конкурсу, конкурсний рух у становленні молодого вчителя, форми конкурсних випробувань, типи завдань. Тому спостерігаємо існуюче протиріччя між зростанням ролі педагогів, методистів у реформуванні освіти та зниженням престижності педагогічної професії, адже до недавнього часу формальний підхід до проведення Конкурсу на першому (районному) етапі перекреслював можливості потенціалу фахових змагань, коли участь учителя в Конкурсі визначалась адміністрацією закладу як «необхідний показник» у ході підготовки до атестації.

Проте в умовах зміни завдань сучасної освіти виникла необхідність по-новому розглянути специфіку мотивації педагогів до участі в Конкурсах фахової майстерності. Зазначені зміни іноді гальмують бажання вчителів брати участь у конкурсних заходах.

Іншими словами, від участі в конкурсних змаганнях учителів часто стримують об'єктивні та суб'єктивні чинники, зовнішні фактори. Водночас конкурс збирає учасників, які не злякались публічної оцінки своєї діяльності і змогли заявити про себе. Це фахівці, які віддані педагогічній справі, здатні до професійного зростання та самовіддачі. Саме конкурсні заходи завдяки залученню до створення власного творчого обличчя, унікальних навчально-методичних матеріалів для проведення уроків, демонстрації практичних навичок сприяють підвищенню компетентності вчителів.

Будь-яка номінація конкурсу передбачає демонстрацію рівня інформаційної культури педагога, яка включала в себе знання інформаційних процесів, моделей і технологій, використання вмінь і навичок застосування засобів та методів обробки інформації в різних видах педагогічної діяльності,

вміння структурувати інформацію, формувати простий або складний план, використовувати сучасні інформаційні технології в освітній діяльності, показувати загальне бачення навколишнього світу як відкритої інформаційної системи.

Конкурс відкриває багато можливостей для учасників, що так само сприяє застосуванню педагогами набутих знань та вмінь в організації освітнього процесу. Він кидає виклик самій системі освіти, не звертаючи увагу, наприклад, на традиційне викладання свого предмета, яке вже склалось роками. Саме для цього існує «Учитель року», щоб унікальні практики, які без Конкурсу, можливо, залишились би непоміченими в регіонах чи окремих школах, стали відкритими для широкого педагогічного загалу.

Конкурс «Учитель року» щорічно залучає учасників із певними здібностями: своєрідними задатками, рівнем домагань, самооцінкою, працездатністю. Регіональний етап Конкурсу, який проходить в нашій області, забезпечує конкурсну діяльність у комплексі відповідних напрямів визначення складових системи формування професійної компетентності педагогів, де, крім демонстрації викладацької компетентності, специфіки побудови урочної та позаурочної роботи учнів, оцінюється результативність взаємодії вчителя та учнів, відповідність навчально-методичного забезпечення уроку, яке обирає конкурсант, умовам сучасної освіти.

У педагогіці не все просто з оцінкою професійності: подивитись на рейтинг освітнього закладу чи зробити висновок про конкретну особу – «хороший вчитель» можна, але продемонструвати вимірювані результати його діяльності складніше. У конкурсі «Учитель року» зараз недостатньо інструментів, які б більш результативному вчителю давали переваги перед менш результативним. І це зупиняє багатьох досвідчених педагогів від участі в конкурсних змаганнях. Тому переможці та лауреати регіонального етапу третій рік, крім дипломів, отримують Висновок фахового журі за результатами виступів на Конкурсі, де конкретно зазначені досягнення вчителя, результативність продемонстрованих форм і методів у ході змагань.

Зрозуміло, що основним документом, який інституціоналізує, тобто підтверджує рівень професійних досягнень педагога в Конкурсі, залишається диплом переможця або лауреата, проте рівень продемонстрованих у ході окремих видів змагань учительських знахідок, новинок, практик вдало підтверджує такий висновок.

Запропонований підхід дає можливість педагогу формувати власний досвід, здійснювати самоаналіз діяльності, намітити шляхи вдосконалення рівня професійної майстерності.

Отже, для підняття престижності педагогічної професії конкурс «Учитель року» є найоригінальнішим методичним заходом, одним із видів підвищення кваліфікації вчителів. Адже учасники потрапляють в екстремальну ситуацію, коли знання, вміння, швидкість реагування в ході змагань спонукають мобілізуватися на результат. Для системи освіти – це спосіб «зняти зразки», і сьогодні конкурсні виступи є переконливим матеріалом для розвитку критичного мислення та рефлексії у шкільній педагогіці.

Компетентність не означає відсутність труднощів у вчителя під час виконання своєї ролі як предметника або вихователя. Особистісний підхід кожного конкурсанта до визначення педагогічної ідеї, аргументованість обраних форм і методів з урахуванням вікових особливостей учнів під час проведення таких конкурсних змагань, як «Методичний практикум», «Методичний експромт», вимагали від учасників справжньої професійної мобільності, здатності до рефлексії, творчості.

Тому можна зробити висновок, що конкурси педагогічної майстерності можна розглядати як етап підвищення професіоналізму педагогів, відкрите масове педагогічне спілкування, під час якого поєднується індивідуальна та спільна діяльність, спрямована на демонстрацію кращих професійних особистісних якостей його учасників та їхній саморозвиток. Конкурси педагогічної майстерності сприяють пропаганді педагогічних ідей і досягнень, розширенню простору активного педагогічного спілкування.

Саме такі підходи стали визначальними під час проведення конкурсу «Учитель року – 2022» у нашій області. Були підібрані види змагань, які сприяли підвищенню інтересу конкурсантів до педагогічної професії, бажанню оволодіти сучасними формами педагогічної діяльності на більш високому рівні, розвитку комунікабельності й адаптації педагогів у запропонованих умовах.

До участі у Всеукраїнському конкурсі «Учитель року – 2022», у Житомирській області зареєструвалися 132 учасники із 37 територіальних громад. Конкурс відбувся у номінаціях «Біологія» (36), «Інформатика» (43), «Основи правознавства» (29) та «Мистецтво (музика)» (24).

Розподіл учасників за кваліфікаційними категоріями виглядав таким чином:

- спеціаліст вищої категорії – 40 (30,3%);
- спеціаліст першої категорії – 44 (33,3%);
- спеціаліст другої категорії – 41 (31,1%);
- спеціаліст – 7 (5,3%).

Шестеро учасників мали педагогічне звання «учитель-методист», звання «старший учитель» – дев'ятнадцять педагогів.

Найактивнішими учасниками виявились педагоги з Любарської територіальної громади – 14 учасників, Коростишівської – 11, Новоград-Волинської – 10 та Черняхівської – 10 учасників.

Конкурсанти представляли сто закладів загальної середньої освіти. У чотирьох номінаціях брали участь педагоги Дівочківської гімназії Черняхівської сільської ради.

У листопаді – грудні 2021 року відбувся зональний етап обласного туру Конкурсу, за підсумками якого визначилися 52 учасники наступного (відбіркового) етапу.

Переможцями зонального етапу у номінації «Біологія» стали 14 учасників, «Інформатика» – 17 учасників, «Основи правознавства» – 12 та «Мистецтво (музика)» – 9 учасників із 24 територіальних громад. Найбільше – з Коростишівської і Любарської територіальних громад – по 6, а також Новоград-Волинської територіальної громади – 5 та Житомирської – 4 учасники.

Відбірковий етап відбувся 25 січня 2022 року у закладах освіти міста Житомира. За його підсумками було визначено по п'ять фіналістів у кожній номінації. Двадцять фіналістів представляли 15 територіальних громад.

У зв'язку з початком війни в Україні, підсумки I туру Конкурсу підводилися у номінаціях «Інформатика» та «Мистецтво» за всіма передбаченими конкурсними випробуваннями, у номінації «Біологія» – за одним, а у номінації «Основи правознавства» – результатами відбіркового етапу.

Номінація	Переможець I (обласного) туру	Заклад освіти
Основи правознавства	Коломієць Віталій Миколайович	Житомирський екологічний ліцей № 24
Інформатика	Годованюк Валентин Григорович	Ліцей № 1 Коростишівської міської ради
Мистецтво (музика)	Чмут Тетяна Олександрівна	Ліцей № 9 імені Олега Ольжича Коростишівської міської ради
Біологія	Каленюк Юрій Миколайович	Лугинська гімназія ім. В.П. Фількова Лугинської селищної ради Житомирської області

Найоригінальніші ідеї, цікаві знахідки в ході змагань не залишаються непоміченими журі, до складу якого входили найдосвідченіші педагоги, методисти, переможці минулих років. Об'єктивність роботи обласного журі Конкурсу підтверджена результатами виступу наших переможців на всеукраїнському рівні.

Пропонуємо вашій увазі авторські матеріали переможців I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022».

Годованюк Валентин Григорович, переможець I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Інформатика»

Посада: вчитель інформатики та фізики

Місце роботи: ліцей № 1 Коростишівської міської ради

Освіта: вища, ЖДУ ім І. Я. Франка, 2005

Педагогічний стаж: 16

Кваліфікаційна категорія: вища

Педагогічне звання: старший вчитель

Розвиток критичного мислення на уроках інформатики

Критичне мислення – це мислення вищого порядку; воно спирається на отриману інформацію, усвідомлене сприйняття власної розумової діяльності в оточуючому інтелектуальному середовищі. Критичність особистості повинна бути направлена перш за все на самого себе: на аналіз і оцінку своїх можливостей, особистісних якостей, вчинків, поведінки загалом.

Базова модель технології критичного мислення складається з трьох етапів (стадій): стадії виклику, смислової стадії і стадії рефлексії.

Кожна стадія має свої цілі і завдання, а також набір характерних прийомів, спрямованих спочатку на активізацію дослідницької, творчої діяльності, а потім на осмислення й узагальнення здобутих знань.

Готуючись до уроку з певної теми, обираю різні підходи до його реалізації, аналізую навчальний матеріал для того, щоб виявити всі можливості для розвитку критичного мислення шляхом активного навчання. Урок має бути корисним не тільки через його зміст, а й через те, що під час навчання учні отримують знання різними методами, що розвиває їхнє мислення.

Під час підготовки до уроку ставлю перед собою ряд питань щодо мотивації корисності змісту уроку:

– Як цей урок пов'язаний з іншими темами, як на цьому уроці використовуються знання, набуті раніше?

– Як цей урок пов'язаний з подальшими уроками за темою, які знання, навички, компетенції учнів, сформовані на цьому уроці, є головними для подальшого вивчення теми?

– Як тема, що вивчається, пов'язана з досвідом учнів?

Маю чітко визначитись, що буде оцінюватись на уроці, які критерії оцінювання і, головне, що буде доказом того, що в учнів сформовані певні знання, навички, компетенції.

Плануючи актуалізацію, ставлю перед собою такі питання:

– Як спонукати учнів зосередити увагу на темі?

– Якими шляхами будуть відновлені попередні знання?

– Як наштовхнути учнів на те, щоб питання, необхідні для повторення, були сформовані самими учнями?

Технологія формування та розвитку критичного мислення базується на дослідженні проблем та ситуацій на основі самостійного вибору, оцінки та визначення міри корисності інформації щодо особистісних потреб і цілей.

Умови, створення яких здатне спонукати і стимулювати учнів до критичного мислення:

1. **Час.** Учні повинні мати достатньо часу для збору, обробки інформації з проблеми, вибору оптимального способу презентації свого рішення. Роботу можна вести не тільки на уроці, а й перед і після нього.

2. **Очікування ідей.** Учні повинні усвідомлювати, що від них очікується висловлення власних думок у будь-якій формі.

3. **Спілкування.** Повинні мати можливість для обміну думками.

4. **Цінування думок інших.** Повинні вміти слухати і цінувати думки інших. Усвідомлювати, що важливо вислухати всі думки, щоб мати остаточно сформульовану власну думку.

5. **Віра в сили учнів.** Можна висловлювати будь-які думки. Учитель повинен створити середовище вільне від жартів, глузувань.

6. **Активна позиція.** Займаючи активну позицію, учень повинен отримувати справжнє задоволення від здобуття знань.

Засвоєння матеріалу з використанням такої технології на уроках приносить свої результати. Учні є постійними переможцями 2 та 3 туру олімпіад з інформатики та ІКТ, переможцями та призерами турнірів з інформатики та різних онлайн-конкурсів.

Фрагмент дистанційного уроку: https://youtu.be/SmE3SzGC2_0

Каленюк Юрій Миколайович, переможець I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Біологія»

Посада: вчитель географії та біології

Місце роботи: Лугинська гімназія ім. В. П. Фількова Лугинської селищної ради Житомирської області

Освіта: вища (Ніжинський державний педагогічний університет імені Миколи Гоголя, 2003 рік)

Педагогічний стаж: 18 років

Кваліфікаційна категорія: вища

Педагогічне звання: старший вчитель

Педагогічна ідея

Гра – вища форма дослідження.

Альберт Ейнштейн

Якщо ми будемо вчити сьогодні так,

як вчили вчора, ми вкрадемо

в наших дітей завтрашній день.

Джош Дьюї

Застосування квест-технологій на уроках біології

Швидкий темп сучасного життя вимагає швидких і адекватних змін у формах і методах освітньої діяльності. Учень XXI століття уже не той, що сидів за портою в кінці ХХ; змінились захоплення та ігри, цілі і сенс життя, ставлення до навчання, роботи, дорослих і вчителів. Сучасні діти сприймають ці зміни, підсвідомо відчуваючи, що дорослі не завжди готові до них. Вони постійно будуть на крок попереду від темпу розвитку і змін школи, яка традиційно залишається доволі консервативною по своїй суті. Тому виникає нагальна

потреба «осучаснення» навчальних технологій, які б відповідали вимогам часу і одночасно були цікаві та актуальні сучасному учню.

Це зовсім не нівелює напрацювання класичної школи: форми, методи, засоби навчання і виховання, але це дозволяє урізноманітнити освітній процес, зробити його більш цікавим, а учнівську діяльність більш активною, мотивованою, креативною, що безперечно підвищить результативність, ефективність навчання і виховання.

У своїй педагогічній діяльності завжди ставлю перед собою ціль: зацікавити, захопити учня певною ідеєю, темою, змусити замислитись над питаннями, що турбують вчених і суспільство, викликати бажання до розв'язку загадок природи. Для цього використовую різноманітні інноваційні технології:

- ситуативного моделювання (рольові ігри, судові слухання);
- колективно-групової діяльності (мікрофон, незакінчене речення, мозковий штурм);
- колективного навчання (робота в парах, групах зі змінним складом);
- дискусійні (займи позицію, дебати).

На моє глибоке переконання, всі методи ефективні достатньою мірою лише при їх систематичному, а головне – спільному використанні. Для кожного учня існує перелік «улюблених» і «небажаних» видів навчальної діяльності, не всі учні достатньо красномовні, обізнані в подіях оточуючого світу, мають різний рівень сприйняття і засвоєння матеріалу, тому постійне використання лише декількох методів (навіть самих чудових і ефективних), не дають можливості розкритися учню, показати свій прихований потенціал.

Як вихід з цього положення – це застосування різноманітних методів і форм навчальної діяльності у комплексі. І чудовою можливістю комплексно використовувати різні методи навчання і виховання є квест-технологія.

Квест – (з англ. – пошук, подорож до певної цілі) є унікальною технологією для розвитку творчості, самостійності, креативності, формування вищих рівнів мислення: аналізу, синтезу, оцінювання. Ще однією вагомою причиною виділення квесту є можливість його використання на уроках різних типів (засвоєння нових знань, узагальнення і систематизації), на різних етапах уроку (мотивації, вивчення нового матеріалу, закріплення), у різних формах роботи (індивідуально, в групах, масово), у різних режимах (реальний, віртуальний, комбінований), у різних формах проведення (квести на природі, вуличні сітквести, вебквести, квест-руми). Використання квестів дозволяє вирішувати будь-які освітні цілі: навчальні, виховні, розвивальні. Доступні вони в класній, дистанційній, позакласній діяльності. Разом зі вказаними перевагами недоліком можна назвати лише складність організації (вимагає визначення чіткої структури, підготовки, витрати часу), але це нейтралізується значною ефективністю і ефектністю цього виду діяльності.

Моє перше знайомство з квестами розпочалося з комп'ютерних ігор – так званих «бродилок». Пізніше довелося брати участь в складі команди вчителів у квесті-орієнтуванні за допомогою GPS-навігатора. А далі пішло-поїхало... До речі, сюжетними ходами багатьох літературних творів улюблених мною жанрів: фантастики, детективу, тревелогів і пригод – виступає квест.

Працюючи за фахом учителя біології та географії, часто доводиться долучатись до викладання суміжних курсів екології, природознавства, основ здоров'я, тому назбирався достатній досвід використання квест-технологій. Його можна умовно розділити на загальношкільні заходи-квести, позаурочні заходи з предмета, квести, що проводяться на уроці.

Як приклад загальношкільних квестів можна навести захід до дня цивільного захисту «Бережи своє життя», участь в якому брали всі класи гімназії. Передувала грі тривала підготовка багатьох учителів, які відповідали за різні станції і готували завдання з ТБ, імітували різні ситуації, що потенційно можуть нести загрозу життю і здоров'ю дітей. Станція «Біологічна» пропонувала учням різних класів фото різних біологічних об'єктів: тварин, грибів, ягід, рослин нашого краю. Завданням було визначити, які з об'єктів отруйні (небезпечні), а які ні.

Позаурочні заходи у формі квесту проходять в межах предметного тижня біології або присвячені якійсь події. До карантинних обмежень проводилися змагання між паралельними класами або між командами суміжних класів 7–8, або 10–11. Зараз атмосферу змагання організовуємо в окремому класі, адже квест-гра дозволяє це зробити.

До подібних заходів можна віднести «У світі цікавої зоології» для 7 класів, міжпредметну (з хімії та біології) квест-гру «Біохімія ≠ Молекулярна Біологія» для 9 класів.

«У світі цікавої зоології» за мету мала не стільки перевірку знань з предмета, скільки формування зацікавленості предметом, створення у дітей ситуації успіху, розкриття прихованих якостей, потенціалу. Попередньо учні поділені на команди з рівною кількістю учасників. За сюжетом ми подорожували потягом і робили зупинки:

Станція «Художник» (впізнати тварину за описом і зобразити її на папері)

Станція «Народ скаже як зав'яже» (приказки та прислів'я про тварин)

Станція «Ерудит» (тестування)

Станція «Анатом» (скласти пазли і коротку розповідь про тварину)

Станція «Розпізнай мене» (анаграми назв тварин, ребуси)

Станція «Акустик» (впізнати тварину за звуком, який вона видає)

Станція «Чорна скринька» (вгадати сховану тварину за трьома підказками)

Станція «Науковці» (перевірка знання термінів)

Станція «Фініш» (підведення підсумків)

Стосовно квест-технології під час уроку, то дуже гарний результат дають квести на уроці узагальнення і систематизації знань, коли потрібно повторити великий обсяг матеріалу. Наприклад, під час розгляду певної системи організму людини в 8 класі під кінець теми готуються завдання для роботи різних «фахівців», на роль яких запрошують окремих учнів. Такими фахівцями будуть: Анатом, Лікар, Еколог, Хімік, Дієтолог та інші, залежно від потреби і теми. Тут розроблено критерії оцінювання (заохочення) відповідно до ролі кожного з учнів, доречно тут застосувати самооцінювання або взаємне оцінювання учнів.

Важливо. Подібна участь учня в квесті змушує працювати, дозволяє позбавитись від прогалин в знаннях, повторити вивчене, а командна робота заохочує і підбадьорює.

Квест, як етап уроку, значно обмежений в часі, тому вимагає підбору особливих завдань. Доцільно на етапі актуалізації опорних знань побудувати запитання таким чином, щоб відповіді на них давали ключове поняття, тему уроку. Наприклад:

1. Група екологічних факторів (Біотичні).
2. Тип екологічного взаємозв'язку між деревом і епіфітом (КоменсалІзм).
3. Група особин одного виду (Популяція).
4. Всі тварини-гетеротрофи Землі (КонСументи).
5. Взаємозв'язок між організмами, в основі якого поїдання (ТроФічний).
6. Організми землі, що руйнують органіку (Редуценти).
7. Екологічний чинник, зумовлений діяльністю людини (Антропогенний).
8. Правило екологічної... (Піраміди).

Відповідь: БІОСФЕРА.

Оформити подібне завдання можна у вигляді кросворду, шифру.

На етапі вивчення нового матеріалу мініквест являє собою пошук відповіді на завдання, розв'язок задачі. Використовуються для цієї цілі: підручник, роздатковий матеріал, інтернет-джерела або спеціально створені презентації з використанням гіперпосилань. Тоді квест може бути не тільки лінійний чи кільцевий, але і розгалужений.

Приклад задачі-квесту:

1. Кількість тиміну в молекулі ДНК становить 25%, а цитозину 30 основ. Визначте загальну кількість основ у молекулі.

2. Яку кількість амінокислот кодує дана молекула ДНК?

3. Яка маса даного поліпептиду?

4. В скільки разів маса гена більша за масу білка?

Такий мініквест долає один учень або група учнів, що дозволяє визначити рівень знань і умінь.

Наведеними прикладами не обмежується використання квест-технологій. Особливе місце посідають вебквести, які спираються на інтернет-ресурси, але це окреме обширне питання.

Квест-гра є найсильнішим засобом соціалізації дитини, що включає в себе як соціально контрольовані процеси їх цілеспрямованого впливу на становлення особистості, засвоєння знань, духовних цінностей і норм, властивих суспільству чи групі однолітків, так і спонтанні процеси, що впливають на формування людини.

Чмут Тетяна Олександрівна, переможець I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Мистецтво»

Посада: вчитель музики

Місце роботи: ліцей № 9 імені Олега Ольжича Коростишівської міської ради

Освіта: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2007 рік

Педагогічний стаж: 21 рік

Кваліфікаційна категорія: вища

Педагогічне звання: старший учитель

Педагогічна ідея

Моя педагогічна ідея ґрунтується на реалізації творчих потреб у художній діяльності учнів, створенні сприятливих умов для генерування креативних ідей та формування їхнього художньо-образного, асоціативного та критичного мислення.

І саме STEAM-освіта дає можливість допомогти нашим дітям стати в майбутньому ерудованими, високоосвіченими, комунікабельними, творчо та креативно підкованими людьми, розвиває у нашого молодого покоління найкраще – його потенціал. Тому проблемною темою своєї діяльності я вибрала «Впровадження STEM-освіти як інноваційного освітнього простору для формування сучасних мистецьких компетентностей учнів на уроках музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво».

У своїй практичній діяльності для створення емоційного фону уроку використовую у розумному поєднанні традиційні та інноваційні технології навчання. Серед великого спектру методів і прийомів, апробованих мною, значне місце посідають методи стимулювання, які створюють емоційну, творчу атмосферу. Це сприяє ситуації успіху. На етапі мотивації ефективними можуть бути такі прийоми, як «Інсценування вчителем проблеми», «Лист» тощо. Метод емоційної дії виражає відношення до прослуханого твору за допомогою образного слова, жестів, міміки. Метод порівняння створює ситуації, які викликають в учнів великий інтерес. За допомогою ігрових ситуацій легше організувати пісенну творчість, інсценування, драматизацію. Ігрові технології ефективно застосовувати на етапі актуалізації опорних знань та чуттєвого досвіду учнів. Проблемно-пошукові ситуації концентрують слухову увагу учнів, активізують музичну діяльність, змушують мислити, міркувати, розвивають творчі здібності дітей.

В *молодших класах* часто використовую прийом «пластичного інтонування» – це природне вираження в жесті, ході, танцювальному русі, переживання емоційного змісту твору. На своїх уроках я поєдную музику і рух різними способами: вільне диригування, тактування, крокування. При засвоєнні навчальної інформації в *основній школі* користуюся такими методами та прийомами: метод проекту, рольові імітаційні ігри: «Прочитай – це легко», «Таємний шифр», «Ми – науковці», «Дерево мудрості», «Кореспондент» тощо. Аналіз прослуханого твору вдало проходить із застосуванням прийомів «Ланцюжок», «Казка-інсценування». Також постійно використовую метод моделювання, де поєдную наочні засоби, художнє виконання твору і словесні методи та специфічні методи: метод спостереження за музикою, а не навчання нею, метод співпереживання, метод музичного узагальнення, забігання вперед і повернення до пройденого, метод роздумів про музику, метод розвитку стилю музики, метод інтонаційно-стильового призначення музики та моделювання художньо-творчого процесу.

За допомогою *інформаційних технологій* на уроках музики учні створюють творчі роботи, мультимедійні презентації, проводять пошукову роботу.

Для розвитку творчих здібностей, емоційності учнів використовую *традиційні і нетрадиційні типи уроків*: комбінований урок, урок введення в тему, урок поглиблення теми, урок узагальнення теми, синтетичний урок (бінарний, інтегрований), урок-екскурсія, урок-вистава, урок-гра, урок-концерт, урок-дискусія, урок-диспут, урок-вікторина.

Важливе значення в духовно-моральному вихованні учнівської молоді має *позакласна робота*. Протягом 13 років очолюю гуртки «Дивограй», «Сольний спів» та театральну студію «Шедевр». Ми готуємось до свят, концертів, конкурсів, театральних постановок тощо. Ці заходи завжди дарують щастя і радість дітям та глядачам. Кількість бажаючих виступити постійно збільшується.

Отже, поєднання традиційних і новітніх технологій на уроках музичного мистецтва дозволяє, по-перше, зробити урок емоційно насиченим, спонукає дітей до активної музичної творчості, по-друге, наближає учнів до пізнання особливостей музичного мистецтва, його наукових основ, по-третє, робить уроки яскравими, емоційними, захоплюючими, чим викликає потребу у самостійному ознайомленні учнів з найкращими зразками музичних творів, виховує музичний смак, слухацьку та виконавську культуру дітей. А організовуючи різноманітні позакласні заходи з метою духовно-морального виховання, формують в учнях національну спрямованість, любов до рідної мови та свого народу, національну гідність, шанобливе ставлення до культури, духовної спадщини, народних традицій і звичаїв, національно-етнічної обрядовості всіх народів, які населяють Україну.

Результативність

За час моєї роботи в школі учні стали більш активними, комунікабельними, творчими, емоційно налаштованими, впевненими у своїх силах. І на сьогодні ми маємо певні результати:

- **Голубенко Анна** – переможець I етапу районного фестивалю-конкурсу естрадної пісні «Кришталеві нотки» у номінації «Солісти», вікова категорія 13–15 років, наказ № 152 від 28.10.2020;

- **Голубенко Анна** – учасниця XI обласного фестивалю-конкурсу естрадної пісні «Кришталеві нотки» у номінації «Солісти», вікова категорія 13–15 років, наказ № 65-м від 30.10.2020;

- **Сенько Олена** – переможець I етапу районного фестивалю-конкурсу естрадної пісні «Кришталеві нотки» у номінації «Солісти», вікова категорія 10–12 років, наказ № 152 від 28.10.2020;

- **Сенько Олена** – учасниця XI обласного фестивалю-конкурсу естрадної пісні «Кришталеві нотки» у номінації «Солісти», вікова категорія 10–12 років, наказ № 65-м від 30.10.2020

- **Денисовець Єва** – переможець I етапу районного фестивалю-конкурсу естрадної пісні «Кришталеві нотки» у номінації «Солісти», вікова категорія 6–9 років, наказ № 152 від 28.10.2020;

- **Денисовець Єва** – учасниця XI обласного фестивалю-конкурсу естрадної пісні «Кришталеві нотки» у номінації «Солісти», вікова категорія 6–9 років, наказ № 65-м від 30.10.2020;

- **Ансамбль «Дивограй»** – переможець I етапу районного фестивалю-конкурсу естрадної пісні «Кришталеві нотки» у номінації «Ансамблі», вікова категорія 13–15 років, наказ № 152 від 28.10.2020;

- **Ансамбль «Дивограй»** – учасник XI обласного фестивалю-конкурсу естрадної пісні «Кришталеві нотки» у номінації «Ансамблі», вікова категорія 13–15 років, наказ № 65-м від 30.10.2020;

- **Шевчук Маргарита** – II місце у I етапу районного фестивалю-конкурсу естрадної пісні «Кришталеві нотки» у номінації «Солісти», вікова категорія 10–12 років, наказ № 59 від 12.05.2021;

- **Ансамбль «Дивограй»** – учасник I етапу районного фестивалю-конкурсу естрадної пісні «Кришталеві нотки» у номінації «Ансамблі», вікова категорія 6–9 років, наказ № 59 від 12.05.2021;

- **Коваленко Марія** – переможець районного та учасник обласного етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Житомирського територіального відділення Малої академії наук України. Наукове відділення «Літературознавство, фольклористика та мистецтвознавство», секція «Мистецтвознавство», наказ № 49 від 06.04.2021;

- **«Сучасна освіта Житомирщини 2019»** – подано збірник сценаріїв *«Краса і велич української культури»* з формування духовно-морального світогляду учнівської молоді на основі української національної культури у позакласній роботі з музичного мистецтва, що допоможе спланувати вчителям музичного мистецтва, мистецтва, художньої культури, керівникам

гуртків естетичного циклу позакласну роботу, ознайомить із різними формами діяльності. Посібник створено з метою допомогти вчителям в організації нетрадиційних заходів духовно-морального спрямування, зробити змістовним та цікавим відпочинок школярів, підвищити рівень національного, духовного і естетичного виховання учнів. Добірка сценаріїв відрізняється тематичною різноманітністю та доступністю у практичній реалізації.

Фрагмент дистанційного уроку: <https://drive.google.com/file/d/15VU01gQdSWonvM9O5OL9LJWLoOVv1dXX/view?usp=sharing>

Коломієць Віталій Миколайович, переможець I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Основи правознавства»

Посада: вчитель історії та правознавства

Місце роботи: Житомирський екологічний ліцей № 24

Освіта: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2007 р.

Педагогічний стаж: 8 років

Кваліфікаційна категорія: вчитель другої категорії

Педагогічна ідея

*Ми навчаємося не для школи, а для життя.
Сенека Молодший*

Сучасні педагогічні умови вимагають від учителя постійного розвитку.

Одне з основних завдань педагога – це навчити дітей якомога легше сприймати та запам'ятовувати навчальний матеріал, систематизувати його та застосовувати на практиці. Тож моя педагогічна ціль – це полегшити сприйняття учнями теоретичного матеріалу з його одночасним практичним застосуванням.

Сприйняття навчального матеріалу – це комплексний та складний процес, який потребує індивідуального підходу до кожного учня. Потрібно задіювати різноманітну методикку для розвитку видів пам'яті, щоб мати позитивний ефект.

Образна пам'ять – це пам'ять на зорові, слухові, нюхові, смакові, дотикові образи. У ній зберігаються картини навколишнього світу, звуки, запахи, які колись сприймала людина. Образи, які містяться в пам'яті, з часом трансформуються: спрощуються, втрачають яскравість, стають більш узагальненими, на перший план виходять суттєві ознаки матеріалу, а подробиці стираються. Найменше змін зазнають незвичайні зорові образи.

У формі образів у пам'яті зберігаються не лише доступні свідомості образи, одержані за допомогою органів чуття, а й неусвідомлені образи, такі як еталони або патерни, які беруть участь у процесах сприйняття, наприклад, у розпізнаванні образів.

На уроках правознавства у 9 класах потрібно якомога частіше задіювати цей тип пам'яті, застосовуючи такі методи, як рольова гра («Ігровий суд»), рольове моделювання ситуацій, «Запитай у автора».

Критичне мислення – складне й багаторівневе явище. Мислити критично означає вільно використовувати розумові стратегії та операції високого рівня для формулювання обґрунтованих висновків і оцінок, прийняття рішень.

З педагогічної точки зору критичне мислення – це комплекс мисленнєвих операцій, що характеризується здатністю людини: аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати інформацію з будь-яких джерел; бачити проблеми, ставити запитання; висувати гіпотези та оцінювати альтернативи; робити свідомий вибір, приймати рішення та обґрунтовувати його.

Методи: недовіри, провокативних запитань, загострення суперечностей, дебати, тематичні дискусії, метод всіх можливих варіантів або «дерево рішень».

Взагалі, вивчати правознавство неможливо без критичного мислення, адже, застосовуючи свої теоретичні знання при розв'язанні юридичних ситуацій, просто необхідно аналізувати, виділяти важливе серед фактів, робити висновки.

Словесно-логічна пам'ять полягає в запам'ятовуванні думок, понять, суджень, умовиводів, які відображають істотні зв'язки і відношення предметів і явищ, їхні загальні властивості.

Словесно-логічна пам'ять тісно пов'язана із мовленням і мисленням. Вона формується разом з ними і досягає свого завершеного вигляду пізніше від рухової, емоційної та образної. За допомогою словесно-логічної пам'яті можна зберігати й відтворювати вербальну інформацію. Вивчаючи нормативні документи, просто необхідно вміти їх правильно читати та аналізувати.

Можливе і дослівне запам'ятовування текстів, і запам'ятовування тільки їхнього змісту – тоді відтворення є реконструкцією тексту, переходом від узагальнених характеристик матеріалу до деталей.

Методи: розповідь, запитання – відповіді, лекція, доповідь, повідомлення, зачитування закону, читання в парах. Наприклад, хороший ефект для запам'ятовування статей Конституції дає метод роботи в малих групах, коли діти зачитують, переказують та відтворюють норми закону, намагаючись отримати максимальний результат. Необхідним також є метод дискусії, адже саме під час обговорення, коли учні доводять свою думку, вони мислять, аналізують, оперативно підбирають необхідні факти та умови.

Рухова пам'ять виявляється в запам'ятовуванні й відтворенні людиною своїх рухів. Вона є основою формування різних умінь і навичок, засвоєння усного та письмового мовлення, комплексів рухів тощо.

У руховій пам'яті зберігаються схеми різних рухів та їхніх комбінацій, які утворюють рухові навички, що забезпечують автоматизованість дій у типових або повторюваних ситуаціях. Саме рухова пам'ять дає нам змогу думати про щось стороннє тоді, коли ми відчиняємо двері власної квартири.

Методи: гра моделювання поведінки на дорозі під час руху, моделювання та рольове відтворення юридичних ситуацій, той же «ігровий суд».

Зорова (образна, фотографічна) пам'ять – це здатність фіксувати, зберігати, відображувати й використовувати різну візуальну інформацію,

отриману у вигляді зорового образу, деталі якого не завжди можливо описати вербально (за допомогою слів).

Методи: використання відеоматеріалів, презентацій, робота з документами та малюнками. Гарний результат дає застосування такого методу, як карта понять та ідей. Схема (карта понять) має відображати групування понять, зв'язки між ними, послідовність, їх ранжування на більш і менш важливі тощо.

Емоційна пам'ять полягає в запам'ятовуванні та відтворенні людиною своїх емоцій і почуттів.

Запам'ятовують не так емоції, як предмети та явища, що їх викликають. Загалом яскраві, емоційно насичені події можуть зберігатися в пам'яті дуже довго. Потрібно зазначити, що запам'ятовується насамперед емоційно забарвлена інформація.

Методи: згадування минулого, розповіді з особистого досвіду, порівняння ситуацій. Взагалі емоції учня відіграють дуже важливу роль для засвоєння матеріалу, тому вчитель повинен контролювати цей момент.

Моторна – запам'ятовування відбувається, коли дитина пише.

Методи: конспектування, записування, переписування, письмові дебати та письмова дискусія.

Отже, задіюючи різні види пам'яті та застосовуючи навчальний матеріал на практиці, учні можуть досягти бажаних результатів. Моя педагогічна ідея знайшла втілення в роботі правового клубу «Юстиція», де зацікавлені діти не просто демонструють свою активну життєву позицію, а й намагаються втілювати її в життя, приймаючи активну участь в конкурсах, предметних олімпіадах та громадському житті ліцею.

Фрагмент дистанційного уроку: https://drive.google.com/file/d/17rVrDOWiXraO_nmSddnL4KB_g-dFTbi6/view

Лауреати та фіналісти I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Інформатика»

Стретович Марина Віталіївна, лауреат (II місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Інформатика»

Посада: вчитель інформатики

Місце роботи: Коростенський міський колегіум Житомирської області

Освіта: Житомирський державний університет імені Івана Франка,
2020 рік

Педагогічний стаж: 3 роки

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст

Нацевич Аліна Миколаївна, лауреат (III місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Інформатика»

Посада: заступник директора з навчальної роботи, вчитель інформатики

Місце роботи: ліцей № 2 ім. Л. Х. Дарбіняна Коростишівської міської ради

Освіта: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2011 рік

Педагогічний стаж: 11 років

Кваліфікаційна категорія: перша

Фрагмент дистанційного уроку: https://youtu.be/cWRid_ElOVw

Андросович Ірина Василівна, фіналіст (IV місце) I туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Інформатика»

Посада: вчитель інформатики

Місце роботи: опорний навчальний заклад «Словечанська ЗОШ I–III ст.» Словечанської сільської ради Житомирської області

Освіта: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2014 рік

Педагогічний стаж: 11 років

Кваліфікаційна категорія: II кваліфікаційна категорія

Гривюк Олексій Петрович, фіналіст (V місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Інформатика»

Посада: вчитель інформатики

Місце роботи: опорний заклад загальної середньої освіти «Романівська гімназія» Романівської селищної ради Житомирської області

Освіта: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2009 рік

Педагогічний стаж: 12 років

Кваліфікаційна категорія: вища

Фрагмент дистанційного уроку: https://drive.google.com/file/d/1HTkkUJOnsKvm7_7khA22ANbUQShQhfR2/view?usp=sharing

**Лауреати та фіналісти I туру Всеукраїнського конкурсу
«Учитель року – 2022» у номінації «Біологія»**

Левків Сергій Петрович, лауреат (II місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Біологія»

Посада: директор школи

Місце роботи: Чуднівська загальноосвітня школа I–III ступенів № 2 Чуднівської міської ради Житомирської області

Освіта: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2004 рік

Педагогічний стаж: 14 років

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст вищої категорії

Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук

Фрагмент дистанційного уроку: <https://drive.google.com/file/d/1WgZp3V6IGtpQFcQ-vkjMSUIBpRhOsaeg/view?usp=sharing>

Гвоздовська Наталія Миколаївна, фіналіст (IV місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Біологія»

Посада: вчитель біології та основ здоров'я

Місце роботи: Новоборівський ліцей імені Василя Лунька Новоборівської селищної ради Житомирської області

Освіта: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2015 рік

Педагогічний стаж: 6 років

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст II категорії

Фрагмент дистанційного уроку: <https://drive.google.com/file/d/1e57lqIeqIKT1d27GAy4JikBrTOOhswRz/view?usp=sharing>

Качківська Олена Володимирівна, фіналіст (V місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Біологія»

Посада: вчитель біології

Місце роботи: Новочорторійський ліцей Любарської селищної ради

Освіта: ЖДУ імені Івана Франка, 2016 рік

Педагогічний стаж: 6 років

Кваліфікаційна категорія: I категорія

Фрагмент дистанційног уроку: <https://drive.google.com/file/d/11CG7nHnOE9rBNV5RjAi0hZx4VhGiYyoM/view?usp=drivesdk>.

**Лауреати та фіналісти I туру Всеукраїнського конкурсу
«Учитель року – 2022» у номінації «Мистецтво»**

Цьопич Раїса Іванівна, лауреат (II місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Мистецтво»

Посада: вчитель музичного мистецтва

Місце роботи: Гадзинська гімназія Глибочицької сільської ради

Освіта: Житомирський педагогічний університет імені Івана Франка, 2012 рік

Педагогічний стаж: 7 років

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст другої категорії

Фрагмент дистанційного уроку: https://youtu.be/RLJN-Oy_12I

Левицька Олена Петрівна, лауреат (III місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Мистецтво»

Посада: вчитель музичного мистецтва

Місце роботи: ліцей № 11 м. Новограда-Волинського

Освіта: Вінницький державний педагогічний інститут ім. Коцюбинського, 1994 рік

Педагогічний стаж: 16 років

Кваліфікаційна категорія: вища

Педагогічне звання: старший учитель

Фрагмент дистанційного уроку: <https://drive.google.com/file/d/1zUMTDdYrWCXTejetVDjU-e0pkReGQJHe/view?usp=drivesdk>

Маркевич Ірина Василівна, фіналіст (IV місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Мистецтво»

Посада: вчитель музичного мистецтва

Місце роботи: Білilівська гімназія Ружинської селищної ради Житомирської області

Освіта: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2017 рік; Київський педагогічний університет імені Б. Д. Грінченка, 2005 рік; Стахановський педагогічний коледж Луганського державного педагогічного університету імені Тараса Шевченка, 1999 рік

Педагогічний стаж: 10 років

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст II категорії

Фрагмент дистанційного уроку: https://drive.google.com/file/d/1iKq-3o11F-tmbA_xn_9f2QFqZ2aCMslr/view

Кирпатенко Марина Леонідівна, фіналіст (V місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Мистецтво»

Посада: вчитель музики

Місце роботи: Коростенський міський ліцей Житомирської області

Освіта: Житомирський державний університет ім. І. Франка, 2003 рік

Педагогічний стаж: 15 років

Кваліфікаційна категорія: перша

Фрагмент дистанційного уроку: <https://youtu.be/RAXDhVWSMIE>

**Лауреати та фіналісти I туру Всеукраїнського конкурсу
«Учитель року – 2022» у номінації «Основи правознавства»**

Андрійчук Оксана Леонідівна, лауреат (II місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Основи правознавства»

Посада: заступник директора з навчально-виховної роботи, вчитель історії та правознавства

Місце роботи: ліцей № 11 міста Новограда-Волинського Житомирської області

Освіта: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2004 рік; Університет сучасних знань, 2018 рік

Педагогічний стаж: 17 років

Кваліфікаційна категорія: вища

Педагогічне звання: вчитель-методист

Фрагмент дистанційного уроку: <https://drive.google.com/file/d/171daKm8uYGgB2kSemkLZNhb7B2rD30AQ/view?usp=sharing>

Халімончук Сергій Віталійович, лауреат (III місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Основи правознавства»

Посада: заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель історії та правознавства

Місце роботи: Зубковицька загальноосвітня школа I – III ступенів

Освіта: Вінницький державний педагогічний інститут, 1995 рік

Педагогічний стаж: 26 років

Кваліфікаційна категорія: вища

Педагогічне звання: старший вчитель

Фрагмент дистанційного уроку: <https://drive.google.com/file/d/16p4ZxPx CQ8auQQHWsSuWwyBzr4FuW-Bs/view?usp=sharing>

Ярошук Лілія Степанівна, фіналіст (IV місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Основи правознавства»

Посада: заступник директора з навчально-виховної роботи

Місце роботи: комунальна установа «Заклад загальної середньої освіти Ємільчинська гімназія Ємільчинської селищної ради Житомирської області»

Освіта: Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди, 2005 рік; Житомирський державний університет ім. І. Франка, 2021 рік

Педагогічний стаж: 17 років

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст першої категорії

Фрагмент дистанційного уроку: <https://drive.google.com/file/d/1ObwctrvxETyQp6YtfsuAU00K2WvAH6TF/view>

Кухарська Леся Петрівна, фіналіст (V місце) I туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2022» у номінації «Основи правознавства»

Посада: вчитель історії та правознавства

Місце роботи: Загальноосвітня школа I–III ступенів № 21 м. Житомира

Освіта: Житомирський державний університет ім. І. Франка, 2015 рік

Педагогічний стаж: 6 років

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст другої категорії

Фрагмент дистанційного уроку: https://drive.google.com/file/d/1bxw5s1O-TdRkJ8k1Dovvf5oEh_yRBSrt/view?usp=sharing